

Frank Vandenbroucke De EU zit gevangen in een te smal doel

Zonder een gemeenschappelijke doelstelling van de lidstaten, is de Europese Unie gedoemd om een unie van wantrouwen te zijn

Frank Vandenbroucke is hoogleraar aan KU Leuven en Universiteit Antwerpen, waar hij aan het Centrum voor Sociaal Beleid de leerstoel Herman Deleeck bekleedt.

De Europese Unie heeft een breder doel nodig. Of Europa een gemeenschappelijk doel kan vastleggen dat méér is dan een stel begrotingsregels en méér dan een mooie verklaring, is de hamvraag voor de toekomst. De argumenten zijn economisch, maar fundamenteeler: de samenleving heeft een publiek doel nodig.

Gezaghhebbende stemmen dringen er bij de Europese leiders op aan om niet alleen in te zetten op budgettaire besparingen. Niet alleen economie, ook internationale instellingen klinken met de dag bezorgder. Hun pleidooi is niet om overal budgettaire putten te graven; het argument is niet dat overheidsuitgaven het recept zijn om uit de crisis te raken. Het argument is dat lidstaten die aanzienlijke besparingsinspanningen moeten doen in staat gesteld moeten worden om dat uiteindelijk met succes af te ronden. Hoe? Doordat die lidstaten die in betere budgettaire papieren zitten een minder restrictief beleid zouden voeren. Door een gemeenschappelijke aanpak van het schuldenprobleem, bijvoorbeeld via euro-obligaties. Door de mogelijkheden van de Europese structuurfondsen beter te benutten, door 'project bonds'... Waarom gebeurt het niet?

Zo'n gecoördineerd optreden veronderstelt onderling vertrouwen. Nu heerst wantrouwen: 'Als we meer onderlinge steun bieden bij schuldproblemen, krijgen we dan lakse regeringen en ontspondene begrotingen?' We beleven het fameuze gevangendilemma uit de speltheorie. Twee verdachten van een misdaad zitten opgesloten onder hard bewijs. De verdachten worden apart gehouden en aan beiden wordt gezegd: 'Als jij als eerste bekend dat jullie het samen gedaan hebben, dan krijg

jij maar een jaartje. Maar als je maait als eerste bekend, dan krijg jij tien jaar.' Om een lang verhaal kort te maken: als de verdachten elkaar vertrouwen en afspreken dat ze zwijgen, vermijden ze een zware straf. Maar omdat die afspraak er niet komt, eindigen ze met vele jaren cel: een 'slecht evenwicht', in het economienjargon. Als er onderling vertrouwen en afspraken waren geweest, dan hadden ze een 'goed evenwicht' bereikt. De Grauwes analyse van het Europese schuldenprobleem is net dat: de lidstaten van de eurozone duwen elkaar in een 'slecht evenwicht' omdat ze een collectief probleem van schuldbeheer niet collectief oplossen. Bij gebrek aan vertrouwen komt een 'goed evenwicht' niet tot stand.

Crash

Dat succesvol macro-economisch beleid onderling vertrouwen veronderstelt, is geen nieuw inzicht. Het was een stelregel die ooit belangrijk werd geacht in klassieke natietaten. Als er vertrouwen en coördinatie is tussen de centrale bankier, de budgettaire overheid en vakbonden en werkgevers, dan worden economische schokken beter opgevangen. Een les uit de jaren zeventig was dat keynesiaanse sturing niet werkt zonder coördinatie en vertrouwen. Gecoördineerd loonoverleg, inbegrepen de bewaandheid om loonlessen te matigen, was er een ingrediënt van. Het is een harde les die we beter niet vergeten: de Britse *winter of discontent* heeft het bed gespreid voor Margaret Thatcher en keynesiaanse recepten voor lange tijd gediscredeerd.

Vertrouwen vereist een doel waarvoor je je actie coördineert. *Like it or not*, je kunt dat niet beperken tot budgettaire spelregels. Ook de economische recepten waarop budgettaire strategieën steunen, moeten op elkaar afgestemd. En onder economische recepten schuilt maatschappelijke keuzes. Bijvoorbeeld: hoe belangrijk is deelname van jongeren aan hoger onderwijs voor economische competi-

teiteit? Of kunnen Europese landen daarin met de botte bij besparen, zoals Nederland doet? Geloven we dat competitiviteit vooral een zaak is van lang volgehouden loonmatiging? Economische en sociale recepten liggen in dezelfde pan.

We beseffen nu dat de eurozone niet kan leven met economische divergentie. Economische strategieën afstemmen, veronderstelt echter ook een minimale afstemming van sociale strategieën. De idee dat het economische beleid supranationaal bepaald wordt terwijl het sociale vorm krijgt in een, netjes daarvan afgescheiden, nationale of regionale arena is naïef. Dat schema heeft vele jaren het denken over de EU bepaald, maar het is een recept voor groeiend verlies aan sociaal sturingsvermogen in de lidstaten, verlies dat niet gecompenseerd wordt door méér Europees sturingsvermogen. Wie rijdt zonder stuur, riskeert uiteindelijk een crash.

Ik pleit voor een Europees sociaal investeringspact, niet omdat per se nog een pact nodig is, wel omdat budgettaire, economische en sociale keuzes met elkaar verweven zijn. Omdat werkgelegenheid en competitiviteit veronderstellen dat geïnvesteerd wordt in menselijk kapitaal, van in de crèche tot in de hogeschool. Omdat sociale samenhang – sociaal kapitaal – bewaakt moet worden.

2020-doelstellingen

Toegegeven, hoe je de diversiteit van Europese welvaartsstaten en de democratische roep om subsidiariteit kunt verzoenen met afstemming van sociale strategieën, is een verdomd moeilijke kwestie. Er zijn meer vragen dan antwoorden. Maar dat belet niet dat ze op onze agenda staan.

In het actuele debat hebben we alvast een uitgangspunt, Europa 2020. De doelen van Europa 2020 sporen met sociaal investeringsbeleid: méér mensen aan het werk, méér R&D, de 20/20/20-doelstellingen waarmaken inzake energie, minder ongekwalificeerde

Ik pleit voor een Europees sociaal investeringspact, niet omdat per se nog een pact nodig is, wel omdat budgettaire, economische en sociale keuzes met elkaar verweven zijn

schoolverlaters, meer jongeren met succes in het tertiair onderwijs, 20 miljoen Europeanen minder in armoede en sociale uitsluiting.

De Commissie heeft een kritisch overzicht gemaakt van de stand van zaken met betrekking tot Europa 2020 in de Annual Growth Survey 2012, wat daardoor overigens een evenwichtiger stuk is dan de versie van vorig jaar. Het overzicht is niet aanmoedigend. Als de spontane toename van het aantal studenten van de voorbije jaren wordt doorgetrokken, dan is de 2020-doelstelling omtrent het tertiair onderwijs te bereiken. Maar op basis van de plannen die de lidstaten ingediend hebben, wordt géén van de 2020-doelstellingen bereikt. De optelsom van de doelstellingen inzake sociale insluiting vermindert het aantal mensen in armoede met 12 miljoen mensen, ver van de gevraagde 20 miljoen. Een eerste opdracht in de Europese Raad is: deze contradictie vaststellen en het geheel van de doelstellingen even krachtig op de agenda plaatsen als de budgettaire doelstellingen. Let wel, dit is géén pleidooi om hervormingen in pensioenen of arbeidsmarkten te milderen. Wel een pleidooi om deze hervormingen in een breed sociaal en ecologisch perspectief te plaatsen.

Marc De Vos, hoogleraar arbeidsrecht, kapittelde deze week gelukswetenschappers die het bruto nationaal product vervangen door het bruto nationaal geluk. In mijn reactie daarop keerde ik terug naar de wijsheid van Aristoteles: geen geluk zonder doel. Wat geldt voor individuen, geldt voor de samenleving: ze heeft een publiek doel nodig. Noch het BNP, noch het BNG zijn daarvoor dienstig. De Europese Unie heeft een visie nodig over hoe we risico's en opportuniteiten met elkaar delen. Dat veronderstelt een brede doelstelling, een gedeelde visie op vooruitgang, en de wil om alle dimensies van de brede doelstelling hard te maken.

De reactie op het essay van De Vos vind u onder 'Geluk en politiek: een pleidooi voor helder denken, www.itinerainstitute.org

Vakantie

Zin in een droomvakantie in België's leukste bungalowpark?

Reserveer NU uw splinternieuwe vakantie-woning en geniet een korting van €100

Ga naar www.molenheide.be klik op de banner **100 € voordeel** of bel **070 222 403** (max. €0,30/min.)

De reservatie van een vakantie woning, waarvan het verblijf plaats vindt vóór 09/11/12 dient te gebeuren vóór 20/02/12

Park Molenheide | Molenheidestraat 7 | B-3530 Houthalen-Hechteren
E: info@molenheide.be | W: www.molenheide.be

Vet vroegboek voordeel!

Win uw vakantie in Zuid-Europa via www.novasol.be/demorgen

Vakantiesalon Brussel
2 t/m 6 februari
STAND 4129

NOVASOL

DROOMCRUISES

Brilliance of the Seas	Celebrity Solstice	Mariner of the Seas
5 nachten	12 nachten	7 nachten
Noord-Europa	Middellandse Zee	Middellandse Zee
23 juli 2012 Van Amsterdam tot Kopenhagen Via Zeebrugge, Le Havre en Kristiansand Vanaf € 562 pp.	23 mei, 10 juli, 27 aug. 2012 Van/tot Barcelona Via oa Villefranche, Civitavecchia (Rome), Napoli, Venetië en Dubrovnik Vanaf € 1.255 pp.	7, 14, 21, 28 juli, 4, 11, 18, 25 aug. 2012 Van/tot Civitavecchia (Rome) Via Genoa, Cannes, Barcelona, Palma de Mallorca en Valencia Vanaf € 859 pp.
Royal Caribbean INTERNATIONAL	Celebrity X Cruises®	Royal Caribbean INTERNATIONAL

Cruise-Only, prijzen per persoon. Inbegrepen: havengelden, BTW en Garantiefonds. Onder voorbehoud van beschikbaarheid. Verz. 5341

WWW.CRUISECONNECTION.BE OF CONTACTEER UW REISAGENT

"DE CRISIS-BROCHURE"

SUPER STUNT

Voor één betalen, met twee genieten!

65 BESTEMMINGEN

Vraag snel aan!

WWW.LAUWERS.BE
070-35 08 18 € 0,30 pm

Voorbeeld: 5 dagen/4 nachten MALTA
Vertrek 7, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 21, 23, 24, 25, 26 & 28/02

**** Hotel Cavaliere kamer & ontbijt **€599 pp**

**** Hotel Radisson Blu St. Julians • kamer & ontbijt **€699 pp**

LAUWERS 070-35 08 18 € 0,30 pm • www.lauwers.be
Nijverheidsstraat 17 • B-2530 Boechout

WWW.VAKANTIESALON-VLAANDEREN.BE

34ste Internationaal Vakantiesalon Vlaanderen

26 > 30 Januari 2012
Antwerp Expo

Organisatie: **conceptum** travel

GASTLANDEN
Nederland - Maleisië

www.watereid.be

COLUMN

Jan Callebaut Leiders voor morgen

De generatie van morgen moet de kleffe smaak wegnemen van de op graaien gerichte bonusgeneratie

Callebaut is communicatieadviseur en marktonderzoeker. Hij kijkt tweewekelijks naar mens, samenleving, media en politiek.

De huidige crisis laat ons inzien dat het de zakenwereld ontbreekt aan leiders met de juiste mentaliteit. Maar zal het met een nieuwe generatie beter worden? Met welke mentaliteit

kiest men vandaag voor een aanvallende Master in Business Administration? Welke onderbouw geeft men daar aan het leiderschap van morgen? Volgens socioloog George Ritzer leiden de meeste MBA's aan het 'McDonald's-fenomeen': ze zijn 'efficiënt, voorspelbaar, berekenbaar en beheersbaar'. Ik ben er van overtuigd dat Ritzer een punt heeft. Bezieling en honger naar kennis heeft plaatsgemaakt voor berekening. Geld en status zijn de motivationele 'drivers'. De bonuscultuur is nog niet meteen weg. Nochtans zien we in de westerse culturen een groeiende nood aan leiderschap dat een bijdrage aan de samenleving koppelt aan individuele ontwikkeling. De individuele elitedynamiek ten dienste van het mondiaal kapitalisme blijft in de BRIC-landen evenwel de boventoon voeren.

Ik herinner mij nog mijn gesprekken, begin jaren negentig, met studenten aan verschillende universiteiten in Beijing. Geen kamer,

geen huis, geen taxi, geen werkplaats was toentertijd zonder een portret van de Grote Roerganger. Maar het gelijkheidsbeginsel was dood. Jongeren hadden, en hebben allicht, maar één ideologie: die van het grote geld. Hun bestreving: zo snel mogelijk zo rijk mogelijk worden. Voor ouders moeten zorgen is dan hinderlijk en dus kwamen er de eerste bejaardentehuizen. Alles maten ze af aan materiële waarde. Zelfs liefde. Zonder blitse auto geraken jongens niet aan een lief. Alles wordt dan berekening. Uit die jongeren wordt uiteindelijk de leidende klasse van een wereldmacht gerekruteerd.

MBA's

Ook bij onze Businessschool-opleidingen staat het materiële strak voorop daar waar de postindustriële logica plaats zou moeten ruimen voor mentale innovatie. Het moet intussen toch duidelijk zijn dat de competitieve inschatting van welvaart niet leidt tot welzijn of welbevinden. Er zijn grenzen aan de groei. Europa zit volop tegen die grenzen aan te krampen. Dit kan niet zonder gevolgen blijven voor haar welvaart. We kunnen ons geen nieuwe leiders permitteren die het compromis en een empathische rede gelijkstellen aan verraad. Dit leidt tot frustratie, bitterheid, afgunst. Dan stijgt de zuurtegraad van een samenleving en zal de krap begrote generatie jonge actieven het sluipend moeilijk krijgen met de massa grijsaards die door-

gaans nog relatief goed af zijn. Terwijl, het hoeft zo niet te gaan. De leiders van deze samenleving, of ze nu een vakbond, een bedrijf, een regering, een politieke partij, of een universiteit aanvoeren, kunnen het verschil maken door te kiezen voor een andere benadering van welvaart, die van het welbevinden waarvoor andere overwegingen en waarden meespelen dan louter welvaart. Innovatie betreft niet alleen technologie. Ons denken vereist innovatie. We stappen een nieuw tijdperk binnen dat ons zal vermorzen als we 'groei' aanhouden als onze heilige koe. De innovatie die deze wereld leefbaar, menselijk, warm moet houden zal van morele en mogelijk spirituele aard zijn. *It's all in the mind*. Misschien niet alles, maar toch veel. We moeten dringend onze bestrevingen en onze normering van welvaart evalueren, herdenken, inspireren met reddende inzichten. Vooral mensen die een leidende rol ambiëren in deze samenleving, ook in het zakenleven, moeten ontwikkelen zijn voor alternatieven. In deze periode van het jaar kijken veel jonge mensen met talent uit naar gespecialiseerde masteropleidingen. Ouders en studenten vragen mij wel vaker om hen daarbij te helpen.

Een belangrijke overweging, zeer helaas, is de kostprijs geworden. Sommige opleidingen zijn schandalig duur. Misschien iets wat ze in Davos maar beter kunnen aanklaarten: hoe leid je leiders van morgen op om een andere

Wie afstudeert met frisse inzichten kan die beleven, doorgeven en zo inspireren tot andere attitudes waarmee mensen in het leven staan

mindset te hanteren? Hoe verkrijg je bedrijfsleiders met ethiek en zin voor zelfkritiek, mensen die oog hebben voor normen en waarden en niet alleen aan geld denken? Toch bestaan er geweldig interessante nieuwe initiatieven. De snelgroeiende Antwerpse Management School (AMS) is een verfrissend. Prof. Dr. Philippe Naert werkt daar aan de stille revolutie. AMS houdt zich bezig o.a. met *three continent management* (3cMGM). Jonge *post-graduates* studeren vier maanden in Antwerpen, vier maanden in Bhubaneswar, Indië, en tot slot vier maanden aan de Fordham universiteit in Manhattan (VS). Naast de basisvakken verdiepen ze zich in de economie van de *bottom of the pyramid*. Ze krijgen een cursus niet-competitieve strategieën en yoga. Ze weten intussen dat er in India vier definities van armoede gehanteerd worden. Jonge top-talenten, pas afgestudeerd, vormen een interculturele groep die de wereld doortrekt om academisch te groeien en efficiëntie in teamwork bij te spijkieren. Op dit ogenblik studeren aan het Xavier Institute of Management 15 Belgen samen met Amerikanen, Chinezen, Indonesiërs en Turken.

Het zijn dit soort van opleidingen die hopelijk een nieuwe impuls geven aan leiderschap en de kleffe smaak moeten wegnemen van de op graaien gerichte bonusgeneratie. We afstudeert met frisse inzichten kan die beleven, doorgeven en zo inspireren tot andere attitudes waarmee mensen in het leven staan.

BEST OF SOUTH AMERICA

REISADVIES OP MAAT
DIRECT BIJ UW SPECIALIST

Als gepassioneerd expert gaan we samen met u op zoek naar uw ultieme reiservaring!

Bestel onze exclusieve brochures op www.latintravels.be

Latin Tours
BY BEST OF TRAVEL
info@latintravels.be
T. 051 708 173

RANTOUR

REIZEN IN STIJL PER LUXE-AUTOCAR

75 BESTEMMINGEN

Vroegboekkorting **€ 25** tot 31/01/12

GRATIS BROCHURE 053 66 68 94

OF CONTACTEER UW REISAGENT

www.rantour.be

ONTDEK DE TURKSE WESTKUST

GRATIS annulatie en bijstandsverzekering voor reservaties gemaakt t/m 13 feb.

8 dagen al vanaf **€542**

8 dagen al vanaf **€599**

Corendon Vliegvakanties
www.corendon.be
02-722 94 94

Turkije / Bodrum - Aegean Dream *****	Ultra All Inclusive	Turkije / Marmaris - Aqua Resort *****	All Inclusive																																																																																																						
Aegean Dream Resort, de naam zegt het al een droom aan de prachtige Egeïsche Kust. Bent u toe aan een droomvakantie en wilt u de dagelijkse beslommeringen even vergeten? Aegean Dream is een heerlijk hotel dat werkelijk aan al uw wensen zal voldoen!	• beoordeeld op Zoover: 8,6 • 5 a la carte restaurants • direct aan het strand • handdoekenreservatie • miniclub 4 t/m 12 jaar • diverse bars	Hotel Aqua is beoordeeld met een 8,8 op zoover.nl! Voorgaande gasten waren zeer tevreden met dit hotel, we zijn zeer benieuwd wat u ervan vindt. Boek dit goed verzorgde hotel en kom erachter. U bent van harte welkom in Hotel Aqua.	• beoordeeld op Zoover: 8,8 • 5 a la carte restaurants • loopafstand van het centrum Icmeler • animatie team • direct aan het strand																																																																																																						
Ligging: Aegean Dream Resort ligt direct aan het strand. Het centrum van Turgutreis ligt slechts op ca. 1 km afstand. Het bruisende centrum van Bodrum ligt op ca. 20 km.		Ligging: Hotel Aqua heeft een ideale ligging; direct aan het strand, 200 m van het centrum van Icmeler en 7 km van het gezellige centrum van Marmaris.																																																																																																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Vertrekperiode</th> <th>21/4 - 25/4</th> <th>21/5 - 31/5</th> <th>1/6 - 7/6</th> <th>21/6 - 28/6</th> <th>29/6 - 1/7/7 - 12/7</th> <th>18/7 - 22/7</th> <th>20/8 - 26/8</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>8 dagen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2 persoonskamer</td> <td>542</td> <td>702</td> <td>599</td> <td>682</td> <td>748</td> <td>876</td> <td>956</td> </tr> <tr> <td>extra week</td> <td>298</td> <td>402</td> <td>379</td> <td>498</td> <td>444</td> <td>556</td> <td>580</td> </tr> <tr> <td>familiekamer 2 + 2</td> <td>1867</td> <td>2413</td> <td>2025</td> <td>2287</td> <td>2591</td> <td>2977</td> <td>3289</td> </tr> <tr> <td>kinderprijs 2 t/m 6</td> <td>275</td> <td>299</td> <td>249</td> <td>249</td> <td>349</td> <td>399</td> <td>299</td> </tr> </tbody> </table>	Vertrekperiode	21/4 - 25/4	21/5 - 31/5	1/6 - 7/6	21/6 - 28/6	29/6 - 1/7/7 - 12/7	18/7 - 22/7	20/8 - 26/8	8 dagen								2 persoonskamer	542	702	599	682	748	876	956	extra week	298	402	379	498	444	556	580	familiekamer 2 + 2	1867	2413	2025	2287	2591	2977	3289	kinderprijs 2 t/m 6	275	299	249	249	349	399	299		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Vertrekperiode</th> <th>2/5 - 13/5</th> <th>5/5 - 25/5</th> <th>26/5 - 28/5</th> <th>13/7 - 22/7</th> <th>24/8 - 31/8</th> <th>1/9 - 6/9</th> <th>9/10 - 17/10</th> <th>28/10 - 29/10</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>8 dagen</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2 persoonskamer</td> <td>619</td> <td>710</td> <td>737</td> <td>915</td> <td>765</td> <td>744</td> <td>599</td> <td>679</td> </tr> <tr> <td>extra week</td> <td>320</td> <td>513</td> <td>521</td> <td>539</td> <td>465</td> <td>494</td> <td>299</td> <td>299</td> </tr> <tr> <td>kinderprijs 2 t/m 6</td> <td>299</td> <td>249</td> <td>249</td> <td>299</td> <td>299</td> <td>275</td> <td>299</td> <td>375</td> </tr> <tr> <td>kinderprijs 7 t/m 12</td> <td>-25%</td> <td>-25%</td> <td>-25%</td> <td>-25%</td> <td>-25%</td> <td>-25%</td> <td>-20%</td> <td>-20%</td> </tr> </tbody> </table>	Vertrekperiode	2/5 - 13/5	5/5 - 25/5	26/5 - 28/5	13/7 - 22/7	24/8 - 31/8	1/9 - 6/9	9/10 - 17/10	28/10 - 29/10	8 dagen									2 persoonskamer	619	710	737	915	765	744	599	679	extra week	320	513	521	539	465	494	299	299	kinderprijs 2 t/m 6	299	249	249	299	299	275	299	375	kinderprijs 7 t/m 12	-25%	-25%	-25%	-25%	-25%	-25%	-20%	-20%	
Vertrekperiode	21/4 - 25/4	21/5 - 31/5	1/6 - 7/6	21/6 - 28/6	29/6 - 1/7/7 - 12/7	18/7 - 22/7	20/8 - 26/8																																																																																																		
8 dagen																																																																																																									
2 persoonskamer	542	702	599	682	748	876	956																																																																																																		
extra week	298	402	379	498	444	556	580																																																																																																		
familiekamer 2 + 2	1867	2413	2025	2287	2591	2977	3289																																																																																																		
kinderprijs 2 t/m 6	275	299	249	249	349	399	299																																																																																																		
Vertrekperiode	2/5 - 13/5	5/5 - 25/5	26/5 - 28/5	13/7 - 22/7	24/8 - 31/8	1/9 - 6/9	9/10 - 17/10	28/10 - 29/10																																																																																																	
8 dagen																																																																																																									
2 persoonskamer	619	710	737	915	765	744	599	679																																																																																																	
extra week	320	513	521	539	465	494	299	299																																																																																																	
kinderprijs 2 t/m 6	299	249	249	299	299	275	299	375																																																																																																	
kinderprijs 7 t/m 12	-25%	-25%	-25%	-25%	-25%	-25%	-20%	-20%																																																																																																	

Vroegboekkorting is geldig tot 30 april 2012 en is reeds verwerkt in de prijs. Familiekamer bestaat uit 2 kamers. Voor alle overige prijzen, periodes en kamertypes zie onze website!

Prijzen zijn gebaseerd op 2 pers. bezetting voor 8 dagen met verblijf in een voordeeltkamer excl. evt. weekend- of chartertoeslag • Druk- en zetfouten voorbehouden.